

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน (2) สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร (3) สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน ในปีการผลิต ในปี 2559/2560 จำนวน 236 ราย ในพื้นที่ 4 ตำบล คือตำบลน้ำทิพย์ ตำบลบ่อทอง ตำบลป่าคาย และตำบลผักขวง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 ราย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วน โดยการจับสลากตามรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานของแต่ละตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง ช่วงเดือนพฤษภาคม 2561 และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน

1) สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.89 คน โดยมีแรงงานในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 1.90 คน เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันสมาคมชาวไร่อ้อย ลูกค้า ธ.ก.ส. มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 7.22 ปี

2) สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 24.69 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองเฉลี่ย 13.66 ไร่ เข้าพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.60 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 11.99 ตัน/ไร่ รายได้จากการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 11,753.72 บาท/ไร่ ต้นทุนในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 9,724.22 บาท/ไร่ แหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรกู้มาใช้ในการปลูกอ้อยโรงงาน คือ โรงงานน้ำตาล

1.3.2 สภาพการผลิตอ้อยโรงงาน

จากการศึกษาสภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ได้แก่ การเตรียมดิน การเตรียมท่อนพันธุ์ วิธีการปลูก การดูแลรักษา โรค แมลงศัตรู และการป้องกันกำจัด การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกร ดังนี้

เกษตรกรทั้งหมดมีการปฏิบัติใน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินประเดิมมีการเตรียมดินด้วยการไถด้วยพล 3 1 - 2 ครั้ง ไถด้วยพล 7 1 - 2 ครั้ง ลึก 30 - 50 เซนติเมตร เรื่องการเตรียมท่อนพันธุ์ประเดิมมีการเตรียมท่อนพันธุ์โดยใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุ 10 - 12 เดือน

เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติ 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินประเดิมการตากดินหลังจากไถ 7 - 10 วัน แล้วพรวน 2 - 3 ครั้ง เรื่องวิธีการปลูก ประเดิมมีการยกร่องปลูกระยะระหว่างร่อง 1.0 - 1.5 เมตร และวางท่อนพันธุ์เป็นแถวคู่สลับโคน - ปลาย สับท่อนพันธุ์เป็นท่อนๆ ละ 2 - 3 ตา เรื่องการใส่ปุ๋ยประเดิมใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูก หรือหลังแต่งตอ ในกรณีดินร่วนปนทรายใส่ปุ๋ยครั้งแรก สูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 อัตรา 20 กก./ไร่ ในกรณีดินร่วนปนทรายใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง สูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 เมื่ออายุ 2 - 3 เดือน อัตรา 60 กก./ไร่ ให้ปุ๋ยทุกครั้งในขณะที่ดินมีความชื้น โรยข้างแถว ห่างจากต้นประมาณ 10 เซนติเมตร แล้วพรวนกลบ ในกรณีดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-8 ครั้งแรก หลังปลูกหรือหลังจากการแต่งตอ 1 เดือน อัตรา 35 กก./ไร่ และในกรณีดินร่วนหรือดินร่วนเหนียว ใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง สูตร 16-8-8 เมื่ออายุ 3 - 4 เดือน อัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ เรื่องการกำจัดวัชพืชประเดิมกำจัดวัชพืชหลังจากปลูกในช่วง 3 - 4 เดือน แรก เรื่องแมลงศัตรูประเดิมเมื่อพบปลวก ป้องกันกำจัดโดย ไถ 1-2 ครั้ง ตากดิน 7-10 วัน แล้วพรวน 2-3

ครั้ง ฟันสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชตามคำแนะนำ และเรื่องการเก็บเกี่ยวประเด็นมีการเก็บเกี่ยว อ้อยที่อายุ 10 - 14 เดือนหลังปลูก มีการตัดอ้อยต่อเข้าโรงงานก่อนอ้อยปลูก ใช้มีดรีดใบและกาบใบ ออกทั้ง 2 ด้าน แล้วตัดอ้อยให้ชิดดิน

เกษตรกรกรณครั้งมีการปฏิบัติใน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินใน ประเด็นไถระเบิดดินดานให้ลึก 50 - 75 เซนติเมตร เรื่องวิธีการปลูกในประเด็นให้น้ำตามร่องทันที หลังปลูกประมาณเศษหนึ่งส่วนสองของร่อง โดยไม่ต้องระบายออก เรื่องโรค ในประเด็นเมื่อพบ โรคเหี่ยวเน่าแดงและโรคเส้ดำ ป้องกันกำจัดโดยใช้พันธุ์ต้านทาน และถอนพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มี โรคระบาด เมื่อพบโรคใบขาวและโรคยอดตะไคร้ ป้องกันกำจัด โดยหมั่นตรวจแปลงและขุดทำลาย ต้นที่เป็นโรค ใช้ถอนพันธุ์สะอาด และเรื่องแมลงศัตรูในประเด็นเมื่อพบหนอนกอลายจุดใหญ่หรือ หนอนเจาะลำต้นอ้อย ป้องกันกำจัดโดยตัดลำอ้อยที่ถูกทำลายแล้วผ่าลำอ้อยทำลายหนอนกอที่อยู่ ภายใน หรือ ป้องกันโดยชีววิธี เช่น ใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ เมื่อพบแมลงหนอนหลวง ป้องกันกำจัดโดย ทำลายตัวเต็มวัย หรือไถพรวนดินทำลายไข่ละหนอนในดินก่อนปลูกหรือฟันสารเคมีตามคำแนะนำ และด้วงหนวดยาว ป้องกันกำจัดโดยปลูกพืชหมุนเวียน หรือฟันสารเคมีตามคำแนะนำ

เกษตรกรน้อยกว่าครั้งมีการปฏิบัติใน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินใน ประเด็นปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เรื่องวิธีการปลูกในประเด็น ก่อนปลูกอ้อยมีการปล่อยน้ำเข้าตามร่อง และเรื่องการให้น้ำในประเด็นหลังตัดแต่งอ้อยต่อให้น้ำ ทันที

1.3.3 สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

1) สภาพการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

ด้านการได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกร เกือบทั้งหมด ได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาล รองลงมา คือ จากสมาคม ชาวไร่อ้อย จากหน่วยงานราชการ

ด้านการได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงาน จากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงาน ในด้านแหล่งเงินทุน รองลงมา คือ ด้านเครื่องจักรกล ด้านปัจจัยการผลิต และด้านความรู้และ เทคโนโลยีการผลิต

ด้านวิธีการได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในภาพรวมเกษตรกร ได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับ ปานกลาง ทั้ง 3 ประเด็น ในประเด็นดังนี้ (1) สื่อ บุคคล (2) สื่อกลุ่ม (3) สื่อมวลชน ระดับน้อยจากสื่อออนไลน์ โดยประเด็นสื่อบุคคลได้รับการ ส่งเสริมมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาล ประเด็นสื่อกลุ่มได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ

การประชุม ประเด็นสื่อมวลชนได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิทยุ ประเด็นสื่อออนไลน์ได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ เฟสบุ๊ก

2) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

ด้านความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงานเกษตรกรเกือบทั้งหมด ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาล รองลงมา คือ จากสมาคมชาวไร่อ้อย และ จากหน่วยงานราชการ

ด้านความต้องการการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมดต้องการการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนและด้านเครื่องจักรกลการเกษตร รองลงมา คือ ด้านปัจจัยการผลิต และด้านความรู้และเทคโนโลยีการผลิต

ด้านวิธีการที่ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในภาพรวม เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับมากในประเด็น สื่อบุคคล ระดับปานกลางในประเด็น(1) สื่อกลุ่ม (2) สื่อมวลชน ระดับน้อยจากสื่อออนไลน์ โดยประเด็นสื่อบุคคล ต้องการการส่งเสริมมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาล ประเด็นสื่อกลุ่มต้องการการส่งเสริมมากที่สุดคือการศึกษาดูงาน ประเด็นสื่อมวลชนต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ โทรทัศน์ ประเด็นสื่อออนไลน์ได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ เฟสบุ๊ก

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

ของเกษตรกร

1) ปัญหาของเกษตรกร

ด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งเงินทุน และสินเชื่อไม่เพียงพอ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราสูง วงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้

ด้านเครื่องจักรกล ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือในการผลิต เช่น เครื่องปลูกอ้อยโรงงาน เครื่องใส่ปุ๋ย ไม่มีเครื่องจักรกล เช่น รถไถ ไม่มีความรู้ในการดูแลรักษาเครื่องจักรกล เครื่องจักรกลมีประสิทธิภาพต่ำ

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของ

เจ้าหน้าที่ระดับมากในประเด็นระยะทางไกล ในการไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน และระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำเรื่องการผลิตอ้อยโรงงาน การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ไม่สะดวก และเจ้าหน้าที่ ขาดการติดตามให้คำปรึกษา

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมากในประเด็นได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เพียงพอ และระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ตรงตามความต้องการ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ล่าสมัย ได้รับการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานไม่เพียงพอ ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานไม่เพียงพอ มีแหล่งที่ศึกษาหาความรู้ที่ไม่เพียงพอและต่อเนื่อง และอื่นๆ เช่น ไม่มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบ

2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านแหล่งเงินทุนระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ โรงงานน้ำตาลควรสนับสนุนเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่าย สมาคมชาวไร่อ้อยควรหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอับความต้องการของสมาชิก ระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ เช่น ธกส.ลดอัตราดอกเบี้ยลง

ด้านเครื่องจักรกล ในภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านเครื่องจักรกลระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องจักรกล เช่น บริการจัดหารถไถเพื่อเตรียมดินให้ทันต่อฤดูการเพาะปลูก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องมือการผลิต เช่น ให้เช่าหรือให้ยืมเครื่องปลูกอ้อยโรงงาน หรือเครื่องใส่ปุ๋ย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาเครื่องจักรกล และระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำการผลิตอ้อยโรงงาน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการไปเยี่ยมเยือนเกษตรกรที่แปลง หรือมีการนัดพบตามจุดต่างๆ เพื่อลดระยะทางในการมาหาที่สำนักงาน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางติดต่อสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยและครบถ้วน และควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือ วารสาร และระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ เช่น ควรมีการสอบถามความต้องการของเกษตรกรด้วย

1.3.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

1) ประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในภาพรวมเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่เกษตรกรต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่เกษตรกรต้องการส่งเสริมระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงาน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมท่อนพันธุ์ ระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา การให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว การให้ความรู้เกี่ยวกับโรค แมลงศัตรู การป้องกันกำจัด การให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมดิน การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูก และอื่นๆ เช่น การทำแปลงอ้อยพันธุ์

2) วิธีการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

วิธีการส่งเสริมรายบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับมาก โดยเกษตรกรต้องการวิธีการส่งเสริมรายบุคคลระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีแผนเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ในภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับมาก โดยเกษตรกรต้องการวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มระดับมาก ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมการผลิตอ้อยโรงงาน ควรมีการประชุมกลุ่มเป็นประจำ ควรมีการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบเรื่องอ้อยโรงงานในพื้นที่ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ และควรมีการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่

วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน ในภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับมาก โดยเกษตรกรต้องการวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนระดับมากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรศัพท์ วิทยุ ควรมีการให้

ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านคู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างๆ และควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านการจัดนิทรรศการต่างๆ

3) การให้บริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

การให้บริการ ในภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับมาก โดยเกษตรกรต้องการรับบริการระดับมากที่สุดในระดับเจ้าหน้าที่ควรติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ให้บริการด้านความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด ให้บริการด้านข่าวสารการผลิตและการตลาด ให้บริการด้านการดำเนินการต่างๆ เช่น ขึ้นทะเบียนการเพาะปลูก และให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงในการรวมกลุ่ม/เครือข่าย

การสนับสนุน ในภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับมาก โดยเกษตรกรต้องการการสนับสนุน ระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ สนับสนุนแหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต เช่น การเกษตรแบบแปลงใหญ่

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับ วิรมณ ปรางทอง (2555, น. 125) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-50 ปี เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 70.8) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

และเป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงาน 3-8 ปี ประสบการณ์เฉลี่ย 7.22 ปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกอ้อยโรงงาน โดยอาจมีสาเหตุมาจากสำนักเกษตรอำเภอทองแสนขัน มีโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานทดแทนการทำนา ซึ่งเกษตรกรจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จำนวนแรงงานในการปลูกอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 1.90 คน และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์สิริ ทองเปรม (2558, น.125) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย พบว่ามีแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยผลิต อ้อยเฉลี่ย 2.21 คนและเกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร

2.2 สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการมีการเตรียมดินด้วยการไถด้วยพล 3 1 - 2 ครั้ง ไถด้วยพล 7 1 - 2 ครั้ง ลึก 30 - 50 เซนติเมตร ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการเกษตร (2545, น. 7) ได้ให้คำแนะนำในเรื่องของการเตรียมดินที่หลังการรื้อต่อเพื่อเตรียมดินปลูกใหม่ทุกครั้งให้มีการไถเตรียมดิน ลึก 30 - 50 เซนติเมตร เพื่อปรับโครงสร้างดิน มีการเตรียมท่อนพันธุ์โดยใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุ 10 - 12 เดือน และร้อยละ 98 ท่อนพันธุ์สามารถไว้ต่อได้ไม่ต่ำกว่า 2 ตอ มีการยกร่องปลูกระยะระหว่างร่อง 1.0 - 1.5 เมตร และวางท่อนพันธุ์เป็นแถวคู่ สลับโคน - ปลาย ใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูก หรือหลังแต่งตอ กำจัดวัชพืชหลังจากปลูกในช่วง 3 - 4 เดือนแรก มีการเก็บเกี่ยวอ้อยที่อายุ 10 - 14 เดือนหลังปลูก ซึ่งสอดคล้องพรพิศ ศรีสอน (2558, น.89) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกอ้อยโรงงานในช่วงปลายฤดูฝน (ตุลาคม - ธันวาคม) เกษตรกรมีการไถเตรียมดินก่อนปลูกอ้อย โดยจ้างรถแทรกเตอร์เกือบทั้งหมด มีอายุการไว้ต่อเฉลี่ย 3.19 ปี โดยอาศัยน้ำฝนในการปลูกอ้อย เกษตรกรทุกคนมีการใช้ปุ๋ย และใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรมีการปฏิบัติในประเด็นหลังตัดแต่งอ้อยคอกให้น้ำทันที ร้อยละ 7.4 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน (2560 , น. 14) ในเรื่องของแหล่งน้ำที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีสภาพตื้นเขินในฤดูฝนจะมีน้ำไหลผ่านลำคลองและลำห้วยเป็นจำนวนมาก แต่ในฤดูแล้งมีน้ำไหลน้อยหรือไม่มีเลย จึงทำให้เกษตรกรมีการปฏิบัติในเรื่องนี้น้อย

2.3 สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลมากกว่าจากหน่วยงานราชการ เนื่องจากโรงงานน้ำตาลมีพนักงานฝ่ายไรท์คอยดูแลและให้คำแนะนำกับเกษตรกรในด้านต่างๆ ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตในด้านแหล่งเงินทุนมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีโควตาจาก

โรงงานน้ำตาล และได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีทางการผลิตน้อยที่สุด ด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมโดยสื่อบุคคลในประเด็นจากเจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาลในระดับมากที่สุด และได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากสถาบันการศึกษาหรือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ยังไม่มีเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ด้านการส่งเสริมโดยสื่อกลุ่มและสื่อมวลชน เกษตรกรยังได้รับการส่งเสริมในภาพรวมในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นเว็บไซต์ในระดับน้อยที่สุด

ด้านความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนและด้านเครื่องจักรกลการเกษตรมากที่สุด และต้องการการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีทางการผลิตน้อยที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและเพิ่งเริ่มปลูกอ้อยโรงงานทำให้เกษตรกรยังมีความต้องการด้านแหล่งเงินทุนและเครื่องจักรกลมากกว่าความรู้ด้านเทคโนโลยี ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลและสมาคมชาวไร่อ้อยมากกว่าหน่วยงานราชการ เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานสามารถให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุน ราคาผลผลิตและเป็นแหล่งที่รับซื้อผลผลิตของเกษตรกร รวมถึงการให้บริการและสนับสนุนในเรื่องของเครื่องจักรกลที่ใช้ในการผลิต เช่น รถเกี่ยวอ้อย วิธีการส่งเสริมในภาพรวมเกษตรกรต้องการส่งเสริมโดยสื่อบุคคลในประเด็นจากเจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาลในระดับมากที่สุด และ การส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นสื่ออื่นๆ ในระดับน้อยที่สุดแม้ว่าจะได้รับการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายุ และระดับการศึกษาของเกษตรกร ที่มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้เกษตรกรยังไม่มีปรับตัวเพื่อหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมทางสื่อออนไลน์

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

จากการศึกษาปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งเงินทุนและสินเชื่อไม่เพียงพอ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราสูง วงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้ สอดคล้องกับวิกรม ปรางทอง (2555, น. 130-132) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอศรีษะนาถ จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกอ้อยโรงงานด้านปัจจัยการผลิต ด้านแหล่งเงินทุน และสินเชื่อ ได้แก่ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราแพง ขาดแคลนแหล่งเงินทุนและสินเชื่อ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้

และวงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ และสอดคล้องกับข้อค้นพบในเรื่องของสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ที่พบว่าเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนมากที่สุด

ด้านเครื่องจักรกล พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมากถึง 4 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือในการผลิต เช่น เครื่องปลูกอ้อยโรงงาน เครื่องใส่ปุ๋ย ไม่มีเครื่องจักรกล เช่น รถไถ ไม่มีความรู้ในการดูแลรักษาเครื่องจักรกล เครื่องจักรกลมีประสิทธิภาพต่ำ สอดคล้องกับกานต์สิริ ทองเปรม (2558, น.125) พบว่า ด้านปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากทุกประเด็น คือ ปุ๋ยเคมี/สารเคมี ราคาแพง ขาดแคลนท่อนพันธุ์อ้อยพันธุ์ดี ขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนเครื่องมือและเครื่องจักรกลที่ช่วยทุ่นแรง พื้นที่ถือครองสำหรับการปลูกอ้อยมีน้อย ค่าเช่าที่ดินมีราคาสูง และขาดแคลนแหล่งน้ำ

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากในประเด็นระยะทางไกลในการไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมากในประเด็นได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเยอะ การได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จะรับจากเจ้าหน้าที่ ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ นอกเหนือจากที่เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้

ในส่วนของการขอสินเชื่อ เกษตรกรมีขอสินเชื่อในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ด้านแหล่งเงินทุน เกษตรกรเห็นด้วยกับขอสินเชื่อในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ โรงงานน้ำตาลควรสนับสนุนเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่าย สมาคมชาวไร่อ้อยควรหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่มีปัญหาและความต้องการการส่งเสริมในด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก

ด้านเครื่องจักรกล เกษตรกรเห็นด้วยกับขอสินเชื่อในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องจักรกล เช่น บริการจัดหารถไถเพื่อเตรียมดินให้ทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องมือการผลิต เช่น ให้เช่าหรือให้ยืมเครื่องปลูกอ้อยโรงงาน หรือเครื่องใส่ปุ๋ย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการ

ดูแลรักษาเครื่องจักรกล ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเครื่องจักรกลและเครื่องมือการผลิต

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำการผลิตอ้อยโรงงาน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่แปลง หรือมีการนัดพบตามจุดต่างๆ เพื่อลดระยะทางในการมาหาที่สำนักงาน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางติดต่อสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรศัพท์ ไลน์ เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกอ้อยโดยเฉลี่ยน้อย ทำให้ยังขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตหรือความรู้ในด้านต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรต้องการคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยและครบถ้วน และควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือ วารสาร เนื่องจากเกษตรกรที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานบางรายจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องที่เคยได้รับการอบรมไปแล้วและได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ตรงกับความต้องการ

2.5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

แนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่ต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่เกษตรกรต้องการส่งเสริมระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงาน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมท่อนพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยที่พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลถึง ร้อยละ 98.6 เนื่องจากเกษตรกรต้องการเชื่อมโยงในเรื่องของการตลาด เพราะโรงงานน้ำตาลเป็นแหล่งที่รับซื้อผลผลิตที่สำคัญของเกษตรกร และแตกต่างจากข้อค้นพบของพัชรา บำรุง (2555, น. 139 - 140) ที่พบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตอ้อยในระดับมากในประเด็น การป้องกันกำจัดโรคใบขาว การเลือกพันธุ์อ้อย การป้องกันกำจัดหนอนแมลงศัตรูอ้อย (หนอนกออ้อย) การปรับปรุงบำรุงดิน การให้น้ำ ข่าวนา

เกี่ยวกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล เนื่องจากว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มปลูกอ้อยโรงงานจึงอยู่ในช่วงของการลงทุน จึงมีความต้องการสนับสนุนเรื่องเงินทุนและเครื่องจักรกลมากกว่าความรู้ และยังอาจไม่ทราบว่ายังมีความรู้ด้านอื่นๆ ที่ทันสมัยกว่าความรู้ที่ตนนำมาปฏิบัติ

วิธีการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมรายบุคคลในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีแผนเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก ซึ่งจากข้อค้นพบจากงานวิจัย เกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานประเด็นวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการ การส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นสื่ออื่นๆ ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะต้องการใช้การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีน้อยแต่ก็ยังเห็นด้วยกับการติดต่อเจ้าหน้าที่ผ่านช่องทางนี้

เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มในระดับมาก ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมการผลิตอ้อยโรงงาน ควรมีการประชุมกลุ่มเป็นประจำ ควรมีการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบเรื่องอ้อยโรงงานในพื้นที่ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ และควรมีการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ สอดคล้องกับประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 7.22 ปี ซึ่งเกษตรกรยังมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการผลิตอ้อยโรงงานที่ยังไม่เพียงพอและต้องการคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรด้วยกัน

เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนในระดับมากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านคู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างๆ และควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านการจัดนิทรรศการต่าง ซึ่งสอดคล้องกับพัชรา บำรุง (2554, น. 139 - 140) พบว่า ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เกษตรกรชาวไร่อ้อยต้องการในระดับมาก ได้แก่ การศึกษาดูงานในไร่เกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ การเยี่ยมบ้านเกษตรกรและไร่อ้อย การฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ผ่านหัวหน้าชาวไร่อ้อย การประกวดผลผลิตอ้อย สื่อผ่านรายการโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง เอกสารแนะนำ ข้อความผ่านทางโทรศัพท์มือถือ และจัดรายการทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เห็นด้วยระดับมากในประเด็นควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือวารสาร

การให้บริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเห็นด้วยกับการให้บริการระดับมากที่สุดในประเด็นเจ้าหน้าที่ควรติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และเห็นด้วยกับการสนับสนุน ระดับมากที่สุดในประเด็น ได้แก่ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร ดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ สนับสนุนแหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต เช่น การเกษตรแบบแปลงใหญ่ ใกล้เคียงกับ ปิยะธิดา อ่อนพันธ์ (2557, น.67) ได้ศึกษา ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี พบว่า ความต้องการด้านการสนับสนุน เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในรูปแบบ ของการสนับสนุนระดับมากที่สุดใน 3 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การสนับสนุนต้นทุนที่ดีจากภาครัฐ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี และการมีเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำแนะนำสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับกานต์ศิริ ทองเปรม (2558, น.90-96) ที่พบว่า ด้านการให้บริการและการสนับสนุน เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุดในเรื่อง การจัดหาแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิตราคาถูก การสนับสนุนท่อนพันธุ์คุณภาพดี การจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิต การวางแผนด้านการผลิต การวางแผนการตลาด และการจัดหาแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สอดคล้องกับเสาวนุช ศรีวรจันทร์ (2554, น. 122-123) ได้ศึกษาการผลิตอ้อยโรงงานและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าเกษตรกรต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตเกี่ยวกับการเป็นสินค้าที่สำคัญของโลก และสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัย ที่พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด ในประเด็นการให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงานข้อเสนอแนะ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาและความต้องการด้านแหล่งเงินทุนระดับมาก หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่ายและหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก

3.1.2 จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรขาดแคลนเครื่องจักรกล และเครื่องมือการผลิต ตลอดจนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการสนับสนุนและบริการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกล เครื่องมือ ที่ใช้ในการผลิตอ้อยโรงงานให้กับเกษตรกร

3.1.3 จากการศึกษาสภาพการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีน้อยที่สุด เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการในระดับมาก และมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมในประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตในระดับมาก จึงควรจัดอบรมและถ่ายทอดให้ความรู้และฝึกปฏิบัติที่ทันสมัยและครบถ้วน ตรงตามความต้องการของเกษตรกร ในการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การควบคุมป้องกันกำจัดศัตรูอ้อยโดยชีววิธี การใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น

3.1.4 จากการศึกษาสภาพการส่งเสริมการและความต้องการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรความรู้โดยใช้ช่องทางในการส่งเสริมการเกษตรผ่านวิธีการต่างๆในระดับมาก ด้านช่องทางในการส่งเสริมการเกษตรในประเด็นสื่อบุคคลเกษตรกรต้องการให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงควรมีแผนเยี่ยมเยียนที่ชัดเจน หรือสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ 'ไลน์' และให้ความรู้ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน วิทยุ และเฟสบุ๊ก

3.1.5 จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นในประเด็นด้านการให้บริการและการสนับสนุนในภาพรวมระดับมาก หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรดอกเบี้ยต่ำ ปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ แหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดและแหล่งรับซื้อผลผลิต เนื่องจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรต้องการด้านบริการและการสนับสนุน ในภาพรวมในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น

3.1.6 จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในระดับน้อย จึงควรมีการทำงานวิจัยและทำแปลงทดสอบหรือแปลงต้นแบบเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตอ้อยโรงงานที่ทันสมัยในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาให้กับเกษตรกร

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาพื้นที่อำเภออื่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อเปรียบเทียบการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับจังหวัดต่อไป เนื่องจากสภาพพื้นที่การผลิตของอำเภอทองแสนขันเป็นพื้นที่ดอน ไม่มีแหล่งน้ำในการผลิต

3.2.2 ควรทำการศึกษาเทคโนโลยีต่างๆ ในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เนื่องจากเกษตรกรในอำเภอทองแสนขันยังใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ปฏิบัติต่อกันมาตั้งแต่อดีต และยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3.2.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรที่ยังไม่ได้ปลูกอ้อยโรงงานหรือเกษตรกรที่สนใจปลูกอ้อยโรงงานที่มีพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยโรงงาน (S1) เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานต่อไป

3.2.4 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวเป็นอ้อยโรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

